

Vergaderjaar 2009–2010

27 858

Gewasbeschermingsbeleid

Nr. 78

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 december 2009

In mijn brieven van 17 januari (Kamerstuk 27 858, nr. 67) en 26 augustus 2009 (Kamerstuk 27 858, nr. 76) heb ik u geïnformeerd over een uitbraak van de Oost-Aziatische boktor, in de groene ruimte in het Westland (dat wil zeggen buiten landbouwproductiebedrijven) en de maatregelen die de Plantenziektenkundige Dienst (PD) heeft getroffen om dit zeer schadelijke organisme effectief uit te roeien.

Met deze brief informeer ik u over het feit dat deze boktor opnieuw is aangetroffen, ditmaal in het boomkwekerijgebied Boskoop. Het gaat om een vondst in een singelbeplanting op een kwekerij, die planten importeert uit landen waar deze boktor voorkomt. Het is de tweede keer dat in Nederland een aantasting gevonden wordt in de groene ruimte. De Oost-Aziatische boktor is een organisme dat in Nederland op grote schaal schade aan alle belangrijke loofbomen en beplantingen kan veroorzaken. De boktor vormt daarmee in potentie een zeer grote bedreiging voor de groene ruimte.

Huidige situatie

Naar aanleiding van de vondsten van de Oost-Aziatische boktor in 2007/2008 is de survey in de omgeving van bedrijven die waardplanten importeren uit landen waar deze boktor voorkomt, geïntensiveerd. De huidige vondst is gedaan tijdens de survey bij een van deze bedrijven.

De PD heeft acht uitvlieggaten en twee levende larven aangetroffen in een singelbeplanting op een kwekerij in het centrum van Boskoop. Het gaat om drie loofbomen: twee esdoorns (Acer) en een haagbeuk (Carpinus). Beide soorten staan bekend als voor de boktor gevoelige waardplanten. Het gaat om een bedrijf dat al lange tijd planten importeert uit landen waar de boktor voorkomt. Ten tijde van de eerste vondst van de boktor in Nederland in 2007/2008 zijn er op dit bedrijf een groot aantal partijen met uitvlieggaten aangetroffen. Deze partijen zijn destijds vernietigd en sindsdien zijn er op het bedrijf geen aantastingen meer gevonden. Op grond van de leeftijd van de aangetroffen larven bestaat het vermoeden dat er

twee jaar geleden voor het laatst kevers zijn uitgevlogen, wat heeft geleid tot eiafzetting en besmetting van de singelbeplanting.

Internationale context

De Oost-Aziatische boktor is een quarantaine-organisme dat in Richtlijn 2000/29/EG van de Europese Unie is ingedeeld in de hoogste risicocategorie (bijlage IAI). Op grond van deze Europese regelgeving moet Nederland maatregelen nemen gericht op uitroeien, ook in de groene ruimte. De maatregelen moeten verplicht worden gemeld aan de Europese Commissie.

Naar aanleiding van de vondst in het Westland in 2007 en eerdere vondsten in Italië van de Oost-Aziatische boktor heeft de Europese Commissie eind 2008 noodmaatregelen vastgesteld (beschikking 2008/840/EG) om binnenbrengen en verdere verspreiding van de boktor in de EU te voorkomen. Het gaat daarbij onder andere om verscherpte eisen bij import van voor deze boktor gevoelige waardplanten vanuit derde landen en om eisen voor gebieden in de EU waar de Oost-Aziatische boktor is gevonden. Zo moet op grond van de beschikking rond een vondst een besmette zone en een bufferzone daar om heen afgebakend worden. In de afgebakende gebieden gelden verscherpte eisen voor verhandeling van waardplanten van origine uit deze gebieden en een verplichting om verscherpt te inspecteren op de aanwezigheid van de boktor. De bufferzone moet een straal van minimaal 2 km hebben. Bij een eerste vondst kan de bufferzone worden beperkt tot een straal van minimaal 1 km.

Maatregelen naar aanleiding van deze vondst

Om de boktor effectief te kunnen uitroeien is, conform de in het Westland gehanteerde aanpak, besloten om in een straal van 100 meter rond de besmetting alle loofbomen en struiken te verwijderen. Binnen dit gebied liggen 2 kwekerijen, 5 openbare instellingen of bedrijven die actief zijn buiten de «groene» sector en 18 particuliere tuinen. De kans dat de boktor zich buiten een straal van 100 meter rond de besmette bomen heeft verspreid wordt als zeer klein ingeschat.

Om elk risico op aanwezigheid en verdere verspreiding van de boktor te kunnen uitsluiten zal daarnaast in een straal van 200 meter rond de vondst intensief geïnspecteerd worden. De teeltbedrijven in dit gebied (tussen 100 meter en 200 meter rond de vondst) zullen worden vastgelegd, zodat vervoer van mogelijke waardplanten van deze bedrijven voorkomen wordt en de planten beschikbaar zijn voor nader onderzoek. Deze intensieve inspecties betreffen 1 kwekerij, 3 openbare instellingen en ongeveer 200 particuliere tuinen.

De direct betrokken bedrijven en particulieren zijn per brief op de hoogte gesteld van deze maatregelen. Tevens wordt een voorlichtingsbijeenkomst georganiseerd, waar belanghebbenden uitleg krijgen over de vondst, de maatregelen en de vervolgcactiviteiten.

Kosten als gevolg van de maatregelen

De kosten voor het ruimen van bomen en struiken bij de bedrijven komen voor rekening van de ondernemer. De ruiming van de loofbomen en struiken in particuliere tuinen zal onder beheer van de PD en op kosten van het Rijk plaatsvinden.

Er wordt niet voorzien in een vergoeding voor de schade die voortvloeit uit de ruimingsmaatregelen. De Plantenziektenwet beoogt immers geen algemene schadevergoedingsplicht in het leven te roepen. Bij de vondst in het Westland heb ik bij hoge uitzondering op grond van art. 4 van de

Plantenziektenwet een tegemoetkoming in het herstel van de tuinen van de betrokken particulieren toegezegd. Dit vanwege het feit dat er sprake was van de uitzonderlijke situatie dat deze particulieren voor de tweede maal getroffen worden door dezelfde uitbraak van deze boktor en de te treffen maatregelen der mate ingrijpend waren dat deze eigenaren hiermee onevenredig worden getroffen. In Boskoop wordt er voor de eerste maal ingegrepen. Ik zie in deze situatie dan ook geen aanleiding om af te wijken van mijn beleidslijn om geen schadevergoeding te geven.

Inspecties rond andere bedrijven met import uit landen waar de boktor voorkomt

Om vast te stellen of de boktor zich ook op andere locaties binnen Nederland heeft verspreid wordt de omgeving van alle bedrijven die waardplanten importeren uit landen waar de boktor voorkomt, de komende tijd intensief geïnspecteerd op eventuele aanwezigheid van de boktor. Deze bedrijven bevinden zich voor een deel in het boomkwekerijgebied Boskoop, voor een deel verspreid over de rest van Nederland. Het valt niet uit te sluiten dat er nieuwe vondsten gedaan worden en dat dus ook op andere locaties maatregelen getroffen moeten worden. Naar verwachting zullen deze inspecties half januari 2010 kunnen worden afgerond, zodat op dat moment een totaalbeeld gegeven kan worden van de situatie.

Op grond van de resultaten van het nadere onderzoek rond de vondst in Boskoop en de inspecties in de omgeving van andere bedrijven zal worden bezien of verdergaande maatregelen noodzakelijk zijn.

Mogelijke gevolgen

Conform de EU-verplichtingen zal ik de Europese Commissie inlichten over deze nieuwe vondst en de door mij genomen maatregelen. Vooralsnog sta ik daarbij op het standpunt dat het verwijderen van alle loofbomen en struiken in een straal van 100 meter als afdoende kan worden beschouwd om de boktor uit te roeien en dat er daarmee geen aanleiding is om gebieden af te bakenen.

Wanneer het nadere onderzoek rond de huidige besmetting in Boskoop nieuwe vondsten van de boktor oplevert, of de Europese Commissie niet kan instemmen met deze aanpak, zal ik zonedig alsnog overgaan tot afbakening van een besmette zone en een bufferzone.

Mocht afbakening van een bufferzone noodzakelijk zijn dan zal dit vergaande consequenties hebben voor teelt en handel. Deze zullen verder in kaart worden gebracht zodra de nadere onderzoeken in Boskoop en bij de andere locaties zijn afgerond.

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
G. Verburg